

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumere și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefranșate nu se primesc.
Manuscrise nu se înapoiază.

Sibiu, 13 Decembrie st. v.

Gravitatea situației financiare a statului ungar ese din zi în zi tot mai mult la iveală, și din zi în zi tot mai actuală devine întrebarea, dacă actualul nostru guvern, apăsător, strivit aproape, de situațiunea această, va mai pute ori nu să se susțină.

E foarte trist lucrul acesta; nimeni însă nu ne-ar crede, dacă am spune, că sîntem și noi cuprinși de întristare, când îl constatăm. Căci după cea mai intimă convingere a noastră țeara aceasta nu va scăpa de greutățile, cu care se luptă, decât după-ce va fi cădător acest guvern, care, spre a se susține, a măgulit toate pornirile rele și a făcut o nemai pomenită risipă cu veniturile țării, ca să satisfacă toate poftelile celor ce-l susțin.

Nu noi singuri o ținem aceasta: o vede lumea întreagă și o spun toți oamenii, cărora le vine la socoteală să mărturisască adevărul.

Chiar unul dintre țările, care mult a susținut pe actualul guvern, „Neue Freie Presse“ din Viena se vede în cele din urmă nevoit a ridica un colțisor al vîlului, ce acopere taina ruinei noastre economice.

„Domnul de Tisza, — nise ține într'un articol intitulat „Decadența financiară a Ungariei“, — a anunțat un șir de proiecte pentru noua contribuțiune, însă nici el n'a îndrăznit să spereze, că legile aceste vor ajunge să fie votate încă de actuala dietă. Strimțor, precum este, recită și el mărturisirea tuturor ministrilor, care sînt ajunși la neputința financiară, accentuând necesitatea economiilor. Cine mai poate oare să creadă în serioșitatea acestui program? De câte ori n'a arătat guvernul Ungariei, că îi lipsesc puterea de a combate din punctul de vedere al bugetului aspirațiunile locale și cele naționale.“

Aici e cheia întregii noastre situațiuni, și a celei politice, și a celei financiare.

E slab guvernul actual, și fiindcă e slab a trebuit să-și cumpere susținătorii cu bani, cu favoruri, cu concesii, în sfîrșit cu prețul a tot ceea-ce este interes public.

Astfel trebuie să ajungem la ruina financiară și în cele din urmă la o crasă politică, ale căreia consecințe nu se pot prevedea, deși oamenii cuminte le presimt.

Pentru-ca să poată face tot ceea-ce a făcut, actualul guvern a trebuit, înainte de toate, să-și asigureze îngăduința cerurilor de preste Laita printr'un întreg șir de concesii de tot felul, unele politice, altele economice. Aceasta a produs oare-care amărăciune în cercurile politice de aici dela noi și îndeosebi în cele maghiare. Guvernul trebuia dar' să le împăce acum și pe aceste. Și scim, cum le-a împăcat și cum urmează a-și asigura spriginul lor. Tot prin concesii făcute în paguba țării întregi.

„Ce voiți? — le-a țis el, — spuneți, ce vă dorește inima, ca să vă împlinesc toate dorințele. Voiți să-și scot din viața publică și să-și alung din direcțorii pe toți cei-ce nu împărtășesc vederile voastre? O fac! Voiți să impun contra legii pentru naționalități limba voastră pretutindenea în instrucțiune și în direcțoriile publice? O fac! Voiți rețele de căi ferate ca în Belgia și așezăminte costisitoare ca în cele mai înaintate țări? Le fac! Voiți palate, care costă milioane și ear' milioane? voiți teatre ca în Franța și Germania? voiți lux bogat în așezăminte naționale de cultură? — voiți legiuni de funcționari publici? — Voiți expozițiuni naționale sumptuoase, ca să spăriați lumea cu ele? — Toate le fac și nu vă cer decât un singur lucru: să mă susțineți la putere.“

Le-a și făcut guvernul, dar', pentru-ca să le poată face, a trebuit să-și asigureze bunăvoința marilor capitaliști din țeară și din străinătate prin ear' alte concesii. Și capitaliștii acestia ei sciu mai bine de ce au susținut și susțin cu atîta zel pe acest guvern, care în cele din urmă nu mai este al țării, ci al lor.

La acești capitaliști reflectează dl Szlávy, când țice, că „dacă chivernisirea aceasta se va urma înainte, dacă se vor îngărămădi împrumuturi preste împrumuturi, datorii preste datorii, s'ar pute foarte lesne întempla, că marile puteri financiare,

care astăzi spriginesc guvernul cu atîta bunăvoință, se vor arăta rezervate tocmai în momentul, când monarhia va trebui să între în luptă pentru onoarea, interesele și întregitatea ei.“

Aici e pârghia, cu care actualul guvern va fi răsturnat. Căci nici popoarele regatului ungar nu mai pot suporta sarcinile grele ce li se impun pentru satisfacerea acestor „mari puteri financiare“, nici monarhia nu poate risca ceea-ce prevede dl Szlávy, ca în Budapesta să fie un guvern, care o pune la discrețiunea capitaliștilor în mare parte străini.

Un specimen de critică financiară.

„În cuvinte pline de o bombastică recunoștință se serbătorește meritele presei maghiare“, — țice „Pester Lloyd“, care este, precum se vede, de aceeași părere ca „Neue Freie Presse“, — „în raportul, prin care dl ministru de comerț comitea Széchenyi însoțesc proiectul de credit suplimentar pentru expozițiunea regnicolară prezentat dietei. Chiar dintru început presa a recunoscut valoarea expozițiunii, a ajutat cu abnegațiune și cu neobosire realizarea ei ca a unei opere naționale și al ei este meritul, dacă participarea publicului a fost nescădută până în ziua, când s'au închis localurile expozițiunii. Așa țice ministrul de comerț, și fără de a ne teme, că vom părè nemodesti, îndrăsnim a țice: lauda e bine meritată, deși oare-cum posthumă. Pe timpul, când întreprinderea era în splendoarea ei, d-nii arangiatori nu erau tot atît de recunosători față cu presa; abia acum, după-ce au sosit țilele cîinței, încep și ei a-și manifesta cu ochii împăingeniți de lacrimi respectul față cu ori-și-ce foiță. Presa însă a sciu să facă deosebire între calitățile expozițiunii și calitățile unora dintre cei ce au pus-o la cale, — precum ministrul de comerț o recunoaște și el în fața dietei, — și aceasta ne dă dreptul de a vorbi fără de rezervă despre acest obiect cel puțin acum, când critica poate să aducă foloase, fără-ca să-și mai poată strica întreprinderii de mult acum terminate. Altfel pentru aceasta ni se va oferi în curînd destulă ocaziune, și de aceea ne mărginim astăzi la partea financiară a obiectului, care a fost pus prin proiectul ministrului la ordinea țilei. Cestiunea merită toată atențiunea și e instructivă în cel mai înalt grad. E instructivă nu numai cît pentru politica economică a guvernului, ci și pentru spiritul public al țării și pentru ideile economice ale societății maghiare. Căci atunci, când

ministrul de comerț s'a aruncat orbesc în expozițiune, încât nici că s'a gândit măcar la cheltuielile de arangiere, el a mers mână în mână cu opiniunea publică, care a luat cu o nemai pomenită însuflețire parte la toate extravagantele.*) O constatăm aceasta, pentru-ca să-și facem adevărului cuvenită onoare, însă fără-ca să tragem din aceasta vre-o concluziune în favorul guvernului. Guvernul există, ca să conducă spiritul public și să i-se opună, când cere trebuința; dacă însă recunoaște drept legi, cărora li se supune ca o slugă umilită, toate toanele și inspirațiunile stăpînului, — în cazul acesta publicul cel mare, — el și-a greșit chîmarea. În tot cazul nu are dreptul de a cere să fie cruțat.

„În tot cazul putem afirma, că numai avînd a face cu o societate, care e lipsită de ori-și-ce sentiment de disciplină în ceea-ce privește banii, un guvern poate să facă nise treceri preste credit ca cele expuse în proiectul prezentat astăzi. Țicem treceri, deși în cazul acesta cuvîntul de loc nu se potrivește. Căci se poate vorbi de „trecere preste credit“, când suma în adevăr cheltuită stă în oare-care raport rezonabil cu cea votată de dietă; și fără însă, când se cheltuesce de două, de trei, ori de patru ori mai mult decât ceea-ce ministrul după dreptul parlamentar putea să cheltuească, se ivesce o afacere cu totul nouă, care nu stă decât nominal în legătură cu ceea-ce îi fusese prezentată dietei. Când s'au creat prima lege pentru expozițiune, în anul 1884, dieta avea în vedere o expozițiune, care avea să coste vre-o 700,000 fl. Încetul cu încetul însă țeara se încurcă în o întreprindere, care, după datele prezentate de guvern, a costat $3\frac{1}{2}$ milioane. Veniturile se sporesc, se înțelege, și ele, însă această sporire e cu mult mai mică decât a cheltuielilor. Aceleași proporțiuni le găsim apoi și în amănuntele socotelilor. S'au preliminarat pentru zidiri 366,000 fl. — dar' cheltuielile efective se urcă la 1,333,000 fl. Pentru dulapuri, instalațiuni și decorațiuni se preliminaraseră 60,000 floreni, — se cheltuesc însă mai mult de cinci-ori atît. La o cheltuială preliminarată cu 60,000 floreni rezultă un plus de un pătrar de milion. Pagubă că e mort Offenbach: lucrurile aceste ar fi meritat să fie compuse de el în musică. Catalogul expozițiunii e preliminarat cu 20,000 fl. și costă 85,000 fl. Drept venituri din catalog se prevede însă la început 10,000 fl., în urmă 50,000 fl., ear' în adevăr se incasează numai 9800 fl. Ni-e greu să înțrăm și mai departe în analiza deosebitelor titluri; credem altfel că e și destul ceea-ce am

*) Aici nu poate, se înțelege, să fie vorba decât de opiniunea publică a Maghiarilor, cărora expozițiunea li-s'a dat drept jucărea. Red. „Trib.“

Foița „Tribunei“.

Un domn care crede în visuri.

De Alexandru Dumas, tatăl.

Lumea întreagă crede mai mult sau mai puțin în visuri.

Chiar și biblia constată, că Faraon, care era ager la minte, lăsa să vină Iosif pentru-ca să-și explice visul seu despre cele 7 vaci grase și cele 7 sterpe. Iosif i-a prețis, că după 7 ani îmbeșugăți au să urmeze alți 7 ani sterpi; Faraon avî înțelepciunea de a da credemînt explicării și a se aprovizionă în cursul anilor îmbeșugăți și pentru cei 7 ani sterpi. Un lucru e sigur: că ori-și-cine a auzit spunîndu-se povesti miraculoase despre visuri devenite în urmă realitate, acum sînt spiritele rele, care ies din morminte, ca al lui Hamlet și al lui Ninus, pentru-ca să descopere crimele ascunse, acum drăculeți, care sar preste dâlme, indicînd prin împedecare tesauri ascunși; în sfîrșit, volume întregi de precauțiuni, îndreptări, indicațiuni de toate speciile se pot compune, care se facură la diferite ocaziuni și se dederă dela începutul secolelor prin agenții misterioși ai oamenilor de spirit.

Este de remarcă, că scepticii au voie de a crede ceea-ce vreau ei și noi regretăm, că istorioara următoare, autentică altcum, se aibă de rezultat mai mult încurcarea cestiunii, decât deslușirea ei.

M. M. . . , locuitor în strada Rămbuteab, visase înainte cu vre-o câteva țile, mai bine țis, vre-o câteva nopți, că aflate într'una din odăile apartamentului seu un saltar secret, care i-a fost până atunci necunoscut și care era plin de vase de aur și de argint, și cu diverse alte obiecte de mare valoare, parte de lux, parte folositoare.

Țiua următoare, deșteptându-se, el împărțășă visul acesta nevastei sale, care se nisui cît puțin, să-și împedecă de a-și opri cugetul seu la un vis eșit de sigur prin poarta de iboriu.

E cunoscut, că de când există visurile, este o poartă de iboriu, prin care ies visurile fără de consistență, până-ce din contră acele care, ca ale lui Faraon, prețic lucruri sigure, ies de sub o poartă de os.

M. M. . . nici nu se mai cugetă la visul seu, ci se culcă și adormi fără de a și-l mai reaminti; dar' țiua următoare el se deșteptă răsufînd greu, inferbîntat, transpirînd. Revăduse saltarul și-l găsise (în visul seu bine înțeles) și mai bogat, și mai strălucit, și mai plin de obiecte prețioase decum fusese în preseară. De astă-dată nici nu-l mai puțin reține judecata sănătoasă. Se dete după a ciocan, și în cămașă cum era, încep a căuta saltarul seu, alergînd de-alungul casei sale, sondînd zidurile ca un explorator riguros.

Dar', ori-cine scie, că zidurile moderne nu sînt construite astfel, încât să ofere mari dificultăți arhitecturale în privința asta. Nu există

cabinete secrete, de abia cabinete de toaletă; nu sînt unghiulețe, nici locuri ascunse, toate liniile sînt rectunghiulare, spațiul cel mai mic este întrebuintat.

M. M. . . însă era prea convins, că saltarul apărut în aceste două visuri are să se afle într'o parte oare-care a păreților, și visătorul deșteptat, înarmat cu ciocanul seu, merse din colț în colț, sondă toți păreții spre a regăsi saltarul ascuns.

Succesul nu întârziă de-a încorona ostenelele sale. Într'un unghiuleț oare-care, cu o lovitură mai norocoasă decât celelalte, fû deodată urmată de un sunet metalic răsunînd din colțul opus al păretelui. Mai dete odată, și răsună ear' tot același ton argințiu.

Visiuni fantastice de bogăție se prezentară în acest moment imaginațiunii excitate a lui M. M. . . , și undulau înaintea ochilor sei farmecați. Chiamă pe nevasta sa ca să vină să asiste la realizarea visurilor sale.

Câteva lovituri energice cu ciocanul nu preste mult făcură o spîrtură în zid, mîna lui M. M. . . dispărî în ea, se confundă și reapărî stringînd cu drag în degetele ei o gremedioară de linguri și furculițe de argint.

Asigurați fiind cu desevisire de bogăția lor, domnul și doamna M. M. . . crețură, că trebuie să procedă cu prudență, ca să nu se audă în afară istoria asta, și închiidînd cu grije ușa camerei, în care se afla păretele spart, ei se re-

traseră spre a discuta împreună asupra proiectului lor de a scăpa bogățiile ascunse.

După un mic restimp se auți la poarta lor o ciocănitură violentă, și M. M. . . mirat de această larmă, merse el singur să deschidă poarta.

Vădî atunci înaintea sa un domn iritat, abia răsufînd, care cu semnele celei mai vii agitațiuni îl întrebă:

— Ești dta domnul M. . . , locuitorul apartamentului acestuia?

— Da, domnule, răspuse M. . .

— Ei bine, d-le, permite-mi dar' a te asigura, că în momentul acesta se află un hoț la d-ta.

— Cum, domnule, un hoț?

— Da, d-le, un hoț! În momentul acesta a făcut o spargere la mine; spărgînd unul din păreții d-voastre, a scos o mână plină din argintăria mea.

După-cum vorbi vecinul, fața lui M. M. . . se schimbă, el înțelese totul, adevă și anume, că realizase visul duplu printr'un furt cu spargere la vecinul seu.

Se explicară, dl M. . . mărturisî tot și redete lingurile și furculițele proprietarului lor, care din parte-și promise de a nu-l acusa și de a lăsa, ca afacerea să se stîngă ea de sine.

Trad. de A. S. P.

dis până acum pentru judecata lămurită. Impregiurarea, că și numărul expunătorilor a fost aproape de patru-ori atât de mare ca cel prevăzut la început, poate să explice această procedură, dar' scusa nu o poate. Nimeni nu i-a silit pe arangiatori să primească pe toți expunătorii ce s'au îmbuldit, dacă admitem, că s'au îmbuldit, ear' nu că s'a făcut din oficiu presiune asupra lor, ca să iee parte la expoziție.

„În acest mod s'au născut colosalele cheltuieli ale expoziției. După datele proiectului de lege ce s'a prezentat ați, pe care noi, precum am dis, nu le vom examina mai de aproape, țeara a cheltuit pentru acea expoziție suma de 1,800.000 fl. Dar' cifra aceasta nu e covârșită. Ministrul de comerț, spre exemplu, socotese pentru clădirea expoziției 250.000 fl., fiindcă în acest preț le-a oferit capitalei. Ori-și-cine scie însă, că capitala n'a acceptat acest ofert, și din motive, pe care le aprețim mai de aproape la un alt loc al acestui diar, nici nu e în stare să întrebunțeze o astfel de sumă pentru clădiri cu desvârșire superflue. Aceasta e însă numai o latură a obiectului. Vrea cineva să scie, care e suma adevărată ce a cheltuit-o statul cu expoziția, trebuie să socotească și acele spese de expoziție ale fiecărui minister singuratic, care sunt expuse mult puțin precis icolea prin budget și îndeosebi în socotelile finale. Ministerul de comunicație, ministerul de finanțe, de instrucție, foresterie și aproape fiecare ram al administrației publice s'a prezentat cu un pavilion special, și dacă am computa toate speșele acestor arangiamente, încă tot nu am termina. Fiecare institut de stat mai însemnat din provincă a fost îndatorat a participa la expoziție, și speșele figurează împrăsciate la o sută de locuri în socotelile fiecărui institut. Firesce toate aceste cheltuieli nu sânt atât de însemnate, ca de exemplu cele din Mezőhegyes, unde ospătarea unei societăți de călătorie franceze a îngreunat în măsură foarte mare nu numai budgetul anului de expoziție, ci și budgetul anului 1886. Acela deci, care pune cheltuielile statului pentru expoziție cu trei milioane, probabil rămâne departe înderțul adevărului. Să dăcem, că suma aceasta e destul de considerabilă pentru starea noastră financiară, — dar' cine ar pute nega, că în pasiunea sa de a arangia lucrurile pe cât se poate de splendid, ministerul de comerț n'a fost încurajat prin mii de aclamări entusiaste ale societății? Cu o sinceră fală ne aducem aminte de atacurile, la care a fost expusă foaia noastră, când — cu totul izolată în presa din țeară — rostia din când în când câte un cuvânt de avertisment în contra celor mai monumentale stupidități ale acelor zile. Pentru acele stupidități — la a căror privire străinul trebuia să creadă câte odată, că se află în mijlocul Zulilor — conducătorii ministrului de comerț au cheltuit și dela sine frumoși bani; dar' delictul lor stătea în sfârșit tot numai într'aceea, că nu 'și-au păstrat sentimentul responsabilității lor într'o societate, care aclama cu entusiasm toate nebuliile și șarlataneriile.

„Mereu trebuie să repetăm, că cu cele ce producem aci, vina și responsabilitatea guvernului nici decum nu încetează. Guvernul trebuia să aibă programa sa și nu trebuia să lase a i-se impune o programă. Ne zace numai la inimă, a descrie cele întemplate în mod naturalist și a stabili mediul, din care a eșit opera. Crescerea expoziției, ea este tipică în gradul cel mai înalt pentru cele mai multe arangiamente publice, de care ne bucurăm în țeara noastră. Se lansează o idee și numai decât o îmbrățoșează vre-o câțiva domni — sânt mai totdeauna aceiași patrioți iluștri —, cari cu afacerile lor proprii sânt ocupați așa de puțin, încât își pot petrece tot timpul lor cu afacerile patriei. Odată instalația făcută, se crează pentru fiecare un titlu și cui îi dă guvernul un titlu, acelaia — cu rare excepțiuni binecuvântate — îi dă și mijloacele. Fericitul dotat însă trebuie să-și justifice existența sa, se nisuesce deci a lărgi întreprinderea și cum ea se lărgesce, el pretinde opere „reale“ urcate, care din partea lor eară pretind speșe personale noue. Astfel valorile cresc tot mai tare, până-ce în sfârșit îl înghit pe ministru, care, dacă și în adevăr s'ar ivi un moment al revenirii în fire și al socotelei sobre, numai decât se ameteșce de larma unei reclame ne mai pomenite. Publicul e entusiasmă, cei inițiați zimbese, ministrul se declară învins și în deobște toate sânt astfel rezolvate. Numai ici colo lucrul cauzează mai târziu un astfel de eclat, cu care împregiurările timpului înzestreză creditul de expoziție și atunci află și bietul contribuabil, ceea-ce adevărat că dintru început putea să-și numere pe degete, că toate acele prestațiuni piramidale, pe cere le-a admirat cu atâta blândetă, s'au plătit din a sa pungă.

În multe alte casuri, mari și mici, el nu află nici un cuvânt despre adevăr. Expoziție — nu precum s'a proiectat, ci precum s'a construit cu volnicie — este expresia tipică a acestei metode descise tocmai de noi. La început s'a luat de model o expoziție ca și cea din Norimberga, care a avut un venit curat de 700.000 mărci; s'a fost făcut provocare temeinică la aceea, că toate expozițiile mai mici s'au rentat bine. O expoziție mică! Aceasta ar fi corespuns intențiunilor guvernului și de sigur că ar fi satisfăcut și intereselor țerii. Tabloul productivității noastre ar fi fost poate mai veritabil, dacă s'ar fi înfățișat 2—4000 de exposanți, decât pe timpul, când s'a constatat 11.000 de exposanți. Toate considerațiunile aceste netăgăduite au existat la începutul expoziției și numai cu încetul s'au pierdut — până-ce în sfârșit întreprinderea a fost montată cu totul în modul obișnuit. Ministrului nu i-se poate face altă imputare, decât aceea a slăbiciunii; chiar și acelei clase de arangiatori, cari aici ni-au stat de model, nu i-se poate face altă imputare decât aceea, că ei n'au înțeles, de ce să fie alteum' cu expoziția decum e cu numeroase alte întreprinderi, pe cari le plătesc fără a cărăi statul și societatea. . . . Dacă am pute spera, că proiectul prezentat astăzi dietei, ar produce efectul, de a schimba aceste dispozițiuni ale spiritului public din țeară și de a lămuri pentru durată publicul asupra unor soiuri anumite de activitate de folos public, atunci am dăce, că și acele sute de mii de floreni, cu care expoziția s'a împovorat fără scop, sânt bine cheltuite și pot pretinde un loc în registrul investițiunilor naționale“.

Corespondență din Viena.

Viena, 23 Decembrie n. 1886.

Articolul amenințător contra Turciei al jurnalului londonian, „Morning-Post“, a atras o mare atențiune.

Limbajul violent, care îl ține, e un ce neobișnuit de tot. Dacă Sultanul ar fi un principe de umbră indian, atunci s'ar pute vorbi așa cu dînsul. Dară în fond un articol oficios jurnalistic nu însemnează nicăiri ceva, și în Englitera de sigur mai puțin, decât în ori care altă țeară.

Și ministrul Salisbury nu se află pe piciorul prea sigure și cestiunea irlandeză poate să-și devină periculoasă la fiecare moment.

E foarte ușor de înțeles, că în Londra nu se prea bucură de apropierea Turciei de Rusia. Dară politica perfidă engleză nu 'și-a pierdut cu desvârșire creditul ei în Constantinopol numai, ci Francezii sânt convinși, că războiul din Crimeea l-au făcut numai pentru interesele engleze. Și care le-a fost recompensa pentru aceasta? Când fură în 1870 bătuti de Germani, Englitera n'a mișcat nici măcar un deget în hatărul, în favoarea Francei.

Și Austria, n'a făcut oare ea tot aceeași experiență? Noi mobilisaserăm o parte din armata noastră pe timpul războiului din Crimeea, ne-am aruncat în datorii și ne-am atras ura Rusiei, și mulțumirea Engliterii consista în simpatizarea ei cu inimici nostri atât în 1859, cât și în 1866.

De atunci politica austriacă 'și-a luat de axiomă adevărată, că Austria nu va mai adera a fi întrebunțată de către Englitera să-și frigă degetele pentru interesele engleze. Și Turcia oare nu fusese ea abandonată de Englitera când avusese a purta în 1878 greul războiu contra Rusiei? Dar' principele Alexandru, dar' poporul bulgar nu fură ei oare abandonați de către Englitera, după-ce mai întâiu fură atinși de ultima, a lua pozițiune contra Rusiei? De aceea cei din Londra nu trebuie să se mire, dacă lumea începe încetul cu încetul a face reoalta fructelor politice perlide și egoiste a Engliterii, și dacă popoarele celelalte obosesc de a se sacrifica pentru interesele engleze.

De asemenea în ultimul timp se încearcă din Londra a face pe Austria să ia o pozițiune de front energetică contra Rusiei. Toți motorii fură puși în mișcare, spre a aduce pe Austria, încât să părăsească calea sigură a politicii de pace a lui Kálnoky. Și dacă planul englez ar fi reușit, care ar fi fost urmările? Noi am fi avut a suporta puternic choc al Rusiei și biruitori sau biruți n'am fi lucrat în ori ce cas pentru nimenea altul, decât precum dăce proverbul francez, „pentru regele Prusiei“, sau mai bine dis, „pentru Regina Engliterii“.

O problemă interesantă e în ori-ce cas, cum Englitera va aduce la cale amenințările ei contra Rusiei și a Turciei, dacă nu i-se pune vre-o mare putere continentală la dispoziție. Cu cuirasatele engleze numai nu se face prea mult.

În ori-ce cas e îmbucurător, că în Londra au ajuns în sfârșit la recunoștința că trebuie să apere interesele engleze amenințate.

Aceasta va contribui foarte mult la limpederea situațiunii. Deocamdată celelalte puteri vor aștepta să vadă, până unde va merge serioșitatea cabinetului englez în punctul amenințării și pe cât e într'adevăr decis să se pună contra Rusiei cu mijloacele propriei sale puteri.

Revistă politică.

Sibiu, 13 Decembrie st. v

În cestiunea bulgară a intrat deocamdată o pauză diplomatică, care probabil va ține mai mult, deoarece ce nu se prea vede, că vre-una dintre marile puteri ar fi aplecată să iee inițiativa la reînțeperea consultărilor diplomatice ce pentru un moment s'au întrerupt. Astfel va trebui să așteptăm, ce rezultate va ave călătoria deputațiunii bulgare pe la curțile europene, dacă și într' un câmp impresiunilor ce le va câștiga pe acolo vor înfrui în sensul celor din urmă pretențiuni rusesci asupra mersului evenimentelor în Bulgaria.

Cu privire la cunoscutul comunicat al guvernului rusesc, o depeșă ce o primesce din Petersburg „Kölnische Zeitung“ ne spune, că idea, de a accentua publice ținerea la prietenia germană, a puresc singur și numai dela însuși împăratul Alexandru. Giers a fost însărcinat numai cu redigiarea actului. După aceeași depeșă, împăratul e indispus din cauză că Kátkoff n'a reprodus comunicatul în foaia sa.

Despre dispoziția ce domnesce în Varșovia, o mare foaie germană primesce o epistolă dela un econom vădut din Varșovia, în care se spune, că cu toate momentanele sciri pacifice, ce sosesc acolo din Petersburg, dispoziția între Rușii și soldații din Varșovia devine pe di ce merge mai războinică. Articollii presei rusesci contribue mai mult la aceasta și sporesc amărăciunea în contra Germaniei, pe care ar voi să o facă responsabilă pentru nesuccesele Rusiei.

Într'aceste ministerele rusesci de războiu și de marină se ocupă foarte serios cu introducerea mitralieselor și altor arme cu repetiție, care li s'au propus de către firma anglo-svedică din Nordenfeldt.

Despre deputațiunea bulgară scrie „République Française“: Noi datorim deputațiilor bulgari cu deplinul adevăr cu atât mai virtos, cu cât în Anglia li se va umple urechile cu lingușiri și speranțe amăgitoare. Trebuie să se țină cont de legitimele pretențiuni ale Rusiei și noi avem firma speranță, că și Austria va impune tăcere șgomotoaselor rancune ale Maghiarilor. Bulgarii trebuie descurajiați spre a mântui Bulgaria.

Demisionarea lordului Churchill a produs mare senzație. Motivul ce l'a arătat el e numai unul dintre motivele ce l-au îndemnat a se retrage. Lordul Churchill nu era înțeles cu lordul Salisbury asupra multor cestiuni importante, între care e și cestiunea afacerilor externe și mai ales cestiunea bulgară, în care Salisbury intenționează să părăsească în numele Angliei mult mai activ, ca Churchill.

Prin schimbarea ce se va face în cabinet, toată politica engleză poate să se schimbe. În privința aceasta circulă o mulțime de faime. Se dăce chiar, că Salisbury însuși încă va resigna și va recomanda reginei un cabinet Hartington. După alte versiuni Salisbury ar intenționa să primească în cabinet pe marchisul Hartington sau să primească el însuși portofoliul de externe într'un eventual cabinet Hartington.

Presa zorillistă și cea federalistă din Spania devine din ce în ce mai agresivă contra deputațiilor coalitiunii republicane, fiindcă acestia accentuează în Cortezi declarațiunile lor favorabile unei arangeri între ei și guvern și pentru-că se arată dispuși de a acorda ministerului un oare-care credit pentru executarea reformelor liberale. Așadar' o ruptură în partidul republican este iminentă.

Dl Sagasta a declarat, că guvernul este hotărât de a îndeplini reformele

liberale, care constituie programul său; ear' dl Castelar a blamat mijloacele revoluționare și a declarat că se așteaptă la mijloace pacifice, prin care să se facă a triumfă republica.

Cestiunea proclamării republicei în Bulgaria.

Dl Rizoff, directorul diarului „Svoboda“, publică un interesant articol, prin care combate pe cei-ce umblă cu planuri de a proclama republica bulgară. În următoarele reproducem întreg articolul în traducerea „Telegraphului“ din Bucuresci:

Fie crise politice, fie sociale, ele au una și aceeași trăsura caracteristică, că silesc pe cei-ce sufer de ele să nu fie tocmai scrupuloși în alegerea mijloacelor menite a aduce o îmbunătățire. Aceasta este o particularitate destul de naturală a criselor și cu cât crisele sânt mai acute, cu atât și trăsura în cestiune devine mai evidentă.

Crisa prin care trecem fiind foarte acută trăsura caracteristică indicată mai sus ni se înfățișează sub o formă foarte aspră. Printre mijloacele, care ni se recomandă ați pentru potolirea crizei este unul, care poate să fie formulat prin cestiunea cu care mi-am intitulat articolul de față. Acest mijloc ni se propune cu mult insistență. El se patronează de elementul cel mai progresist din societatea noastră, el 'și-a găsit de apărători mai multe diare serioase din străinătate, el a fost menționat într'o ședință a marelui Sotrabanie, el se propune, cu rezervă, de amicul meu Stoianoff (în ultima sa broșură), și în fine se aprobă de o înaltă persoană, un amic al nostru, precum sciu eu. Aceste toate îmi dau dreptate de a mă pronunța la rîndul meu. Este nedubitabil, că în cestiunea atât de mare ca schimbarea radicală a unei forme de guvernament, nu se poate trata într'un articol de diar din punctul de vedere teoretic, dar' nici că am în vedere aceasta, voi numai să analizez cestiunea din punctul de vedere practic.

După opiniunea mea această cestiune ni se înfățișează din următoarele două puncte de vedere. Unul din aceste puncte de vedere se resumă în cestiunea, de este posibil, de se poate ceea-ce se propune? Alt punct se resumă, dacă mijlocul propus este folositor, este salvator pentru Bulgaria? Să analizăm dar' cestiunea din aceste două puncte de vedere.

La prima cestiune, de e posibil și admisibil regimul republican în Bulgaria, eu din nenorocire sânt dator a mă pronunța într'un mod negativ. Înainte de toate trebuie să nu pierdem din vedere, că acest regim este interzis într'un mod categoric nouă prin tratatul din Berlin. Acest act este harta, prin care s'a înființat statul bulgar și care prin urmare, față mai cu seamă eu birocrății Rusiei, este singura cetate, în care ne putem adăposti în moment de pericol. Acest act singur ne poate mântui de rudenia noastră, care ne atacă și visează nimicirea noastră. Ori-și-cum, dar' mulțumită acestui tratat sântem neînvinși și putem să ne apărăm țeara, ear' Dumneșul lui Roteff e tare și mare și poate să ne scape din ghiarele dușmane.

Acest singur argument îmi pare destul de puternic, pentru a convinge pe ori-ce patriot care ar fi voit să nesocotească tratatul din Berlin.

Dar' mai există și o altă împregiurare. Ori-cine scie, că în Europa se dă pe față o luptă crâncenă între ocârmuitori și ocârmuiți. Lupta există deci între emancipațiunea politică-economică și reacțiunea. Cea dintâiu are de seut drapelul „democrației“, ear' de forță o mulțime ne-disciplinată, care nu se conduce în lupta sa decât de dorința dreptății, cea a doua are pentru dînsa pe cei puternici, birocrăția, aristocrația și burghesimea. Aceasta din urmă e bine organizată, are la dispoziția sa armata, poliția și bani. Regimul republican este una din formele de guvernament, în care puterea se află în mâinile mulțimii ocârmuite și este contrar aspirațiunilor ocârmuitorilor din Europa. Așadar' este mai mult decât firesc, că puterile mari n'ar pute tolera inaugurarea unui asemenea regim la noi în Bulgaria. A ne împotrivi Europei, din partea noastră ar fi o nebulie.

Eată dar' pentru-ce republica este imposibilă în Bulgaria.

Să trecem acum la a doua parte a cestiunii, adevă că aceea, care privesc folosul, mântuirea ce ni se recomandă.

Din nenorocire și în această privință mă simt dator a răspunde negativ.

Pentru a proclama republica, de neapărată condițiune trebuieșce, ca Europa să garanteze neutralitatea noastră, dar' aceasta nu se poate și apoi în calitatea mea de Macedonean nici că este de dorit, căci atunci, odată neutralitatea garantată, vom fi datori a garanta din parte-ne

Europei, că ne lăpădam de drepturile istorice și că consimțim a ne închide în hotarele alcătuite de puterile mari. Neutralitatea dăruită nouă ați ar fi semnificat abdicarea noastră de Macedonia. Asemenea, sînt de opinione, că proclamarea unei republici federative pentru ne-ar fi vătămătoare. Într-o republică, după opinione mea, armata trebuie considerată ca inamică naturală a regimului și prin urmare menită a fi dizolvată. Așa fiind, cum dar' putem primi o asemenea propunere? mai cu seamă când e vorba de existența unei armate ca aceea a noastră alături de republica. Dacă ar fi totdeauna amenințată și preșidenții nu s'ar alege și nu s'ar răsturna decât de ofițeri. Republica amenințată din afară, spriginită asemenea din afară, centralizatoare, susținută cu baionete nu mai are absolut nici o trecere față cu monarhia constituțională.

Luând toate aceste în considerație, sînt de opinione, că proclamarea republicii la noi nu numai că ne-ar fi fără nici un folos, dar' încă ne-ar vătămă mult atât în viitor, cât și în prezent, pentru unirea deja făcută a ambelor Bulgării, și mai cu seamă pentru interesele mari mării Bulgariei.

Dar' ce se facem atunci? mă vor întreba cei, cari au făcut propunerea, pe care o combat.

Eu propun și susțin ideea, că criza care ne bătute, nu se va deslega nici prin faptul așezării unui nou prinț. Într'un viitor apropiat vom avea de deslețat chestiunea unirii și acestuia economică, pendente de cesiunea vasalității noastre față cu Turcia. Aceste cesiuni vor servi pentru diplomații ruși și alți dușmani ai noștri pentru a se amesteca în afacerile noastre. După opinione mea alegerea principelui fără proclamarea independenței definitive a ambelor Bulgării, nu este decât un paliativ. Asemenea și alegerea principelui îmi pare o cesiune foarte delicată. De exemplu alegerea candidatului rus, principelui de Mingrelija, eu o consider echivalentă cu o adevărată ocupație, care are caracterul de adevărată, ea se va face încet câte încet și nu deodată. Apoi ceea ce va fi și mai rușinos, consistă în faptul, că ocupațiunea se va efectua în acest din urmă cas cu ajutorul armatei bulgare, ear' nici decum ruse.

Să nu deridem din vedere în acest de față, că printr'un șir de împregiurări am devenit un element, pe care compează Europa în lupta ce se va încinge. Trebuie să ne folosim de aceasta, căci am devenit o forță reală. Plecând din acest punct de vedere consider, că criza prin care trecem se va rezolva prin alegerea unui prinț de încredere, după care vom proclama regatul ambelor Bulgării unite.

Această hotărîre a noastră va fi respusă numai de Rusia și Turcia. N'avem teamă de aceasta din urmă, căci războiul între noi și ea îi va fi mortal. N'avem asemenea să ne temem nici de Rusia, pînă ce ea se conduce de politică ei de astăzi. Riscând prin faptul cetezător de a fi proclamat regatul, noi nu vom înăspri criza prin care trecem, ci din contră vom fi rezolvat multe chestiuni printr'un singur act măret.

Nu trebuie să ne grăvim a alege un prinț cel puțin pînă la primăvară; pentru noi este de neapărată necesitate liniștea și pacea, care domnesce la noi. S'o menținem dar', cu toate repraesaliile ce sîntem forțați a permite guvernului să facă pentru a garanta această liniște. Situațiunea e anormală și mijloacele trebuie deci să fie extraordinare. Cu decete numai nu se poate gestiona. Criza dacă va dura ne va sărăci — aceasta e adevărat, dar' asemenea este adevărat, că a adăsta o lună mai mult pentru a înlătura definitiv criza, este mai bine decât a o înlătura pînă la anul viitor, ca apoi țeara să caadă din nou într'o stare analogă.

Acestea sînt părerile mele. D. Rizoff,

Cronică.

Sciri militare. „Armee - Verordnungsblatt“ anunță pensionarea generalului baronul Ludovic Döry, comandant al brigădei a 2-a de honveți, pre lângă conferirea crucii de cavalier a ordinului Leopoldin, mai departe transferarea în stadiul supra complet al colonelului și comandant al regimentului de infanterie Nr. 2 (Brașov) Francisc Benda, și numirea colonelului Carol Sóos de Bádok, pînă acum comandantul batalionului 28 de vânători, de comandant al regimentului de infanterie Nr. 2.

Numire. Avisalon Bistrițan, fost sergent-major în regimentul Nr. 28 de vânători, a fost numit de către procurorul-suprem din M. Oșorhei, de păzitor la închisoarea de stat de lângă tribunalul reg. din Alba-Iulia.

În ședința plenară a curiei ținută în 24 Decembrie n. s'a întărit cunoscuta hotărîre a judecătoriei supreme în ceea ce privește căsătoriile unitare din Ardeal. Textul hotărîrii s'a primit de către ședința plenară neschimbat.

De ale congresului sêrbesc. Diarul „Zastava“ din Neoplanta raportează despre rezultatele comisiunii congresului întrunită cu scopul de a rezolva atacurile pendente, și spune, că comisiunea a hotărît a condamna procederea patriarhului Anghelici și a comisariului regese, apoi reflectează, că autonomia sêrbescă în afaceri bisericești, se departă de sfera legilor, și că biserica și școala se împinge spre dizolvare. Deciziunea condamnă hotărîrile luate în sinodul arhieresc condamnă hotărîrile bisericești din 1878, își exprimă dorința, că statutul care vorbește despre alegerea patriarhului să se sancționeze. Mai departe dorește comisiunea congresuală, ca să-și reinceapă activitatea congresul bisericesc, ear' comisariilor regesi să nu li se concedă a împedea congresul în lucrările sale. „Zastava“ salută această hotărîre a comisiunii congresuale, și numai o greșeală vede într'însa, anume, că nu s'a exprimat, că prima condițiune pentru o activitate plină de succes a congresului e împărțirea lui Anghelici de pe scaunul patriarhal.

Neîntărirea canonicului Raeski de preșident al academiei de sciință sud-slave se ăice că ar avè de cauză condamnarea canonicului pentru vătămăre de onoare în procesul contra lui Crnkovici. Afară de aceea 'i-se mai atribuie simpatii pentru Rusia în care este pre lângă episcopul Strossmayer și cel mai însemnat conducător al partidului național independent. Raeski a fost dela înființarea academiei sud-slave, adevărat în decurs de 17 ani, neînterupt preșidentul ei. Se vorbește, că membrii academiei se vor întruni din nou pentru a alege un nou preșident.

Himen. Iulian Popescu, funcționar la institutul „Albina“ și-a încredințat de fitoarea soție pe d-soara Valeria Popu, fiica v.-protopopului Stefan Popu din Mihălț.

Diariestic. „Luminătorul“ va apăre în anul viitor în format mai mare cu prețul abonamentului de pînă acum. — În Cluj va apăre dela anul nou în 15 a fiecărei luni un diar al întreprinderii comerciale, intitulat „Ifju Erdély“ (Tinerul Ardeal) sub redacțiunea d-lui Sándor Jozsef, secretar al „kultur-egylet“-ului din Cluj.

Curentare. Judecătoria cercuală din Kapuvár anunță, că trei indiviți cu numele Ioan Ropcei, Mihail Ropcei și Antiniu Stinglin, cari au fost areștați, suspecți și fiindu-le spingiu și facerea de planuri cu scopuri trădătoare, erau să fie exortați din Himod la Kapuvár. Ei au scăpat însă pe drum. Ei și-au întocmit scăpatorul astfel: au năvălit de îndărăt asupra păzitorului ce îi exorta, l-au rănit greu și i-au luat toate scrisorile oficioase, încredute păzitorului pentru exortare, apoi au luat-o la sănătoasa și pînă astăzi încă nu s'au aflat. Între scrisorile furate se află și un pas de călătorie cu sigilul comunei Novi. Ioan Ropcei e născut în Bona-Novu, de 26 ani, și ca semn de cunoaștere e caracteristic zimbetul contiu, fratele sau Mihail Ropcei simulează o boală de pept, tușese des și și aciopirează cu o batistă. Antiniu Stinglin poartă la urechea stîngă un cercel în forma unui chip de Arap. Fugarii se curentează.

Vifore și uragane. Din Chemnitz (Saxonia) sosese scirea, că comunicația pe liniile principale între Dresda, Riese și Leipzig e încă tot întreruptă. Cu Berlin nu mai există legătura de Lunu. Din 23 Decembrie n. s'a întocmit o postă de sanie înspre Penig, unde se așteaptă o altă postă din Lipsca. Domnesce lipsă mare de cărbuni. Dar' se simte lipsa și a vitelor și victualelor. — Din „Basel“ ne spune o scire, că comunicația pe calea ferată între Elsația, Baden și Elveția e întreruptă. De Lunu noaptea acolo încă nu a sosit posta din Germania-de-Nord.

Alegerea a trei episcopi în România s'a întemplat la 22 l. c. Aleși au fost cu majoritate de voturi în eparchia Dunării-de-jos, arhierul Partenie Clinceanu; pentru eparchia Huși, arhierul Silvestru Pitișteanu; pentru eparchia Noului-Severin, arhierul Chenadie Craioveanu.

Prințul Alexandru de Battenberg este așteptat pe la începutul lunei Ianuarie în București, unde va sta câteva zile ca oaspe al regelui.

Mai mulți notabili bulgari au venit la București, — ăice „Românul“, — spre a intra din nou în tratări cu mai mulți bancheri, pentru contractarea unui împrumut de câteva milioane pentru Bulgaria. Dl Caraveloff, fost regent bulgar, trece prin București, ducându-se în Rusia.

Pregătiri de războiu rusesci. „Poll. Corr.“ primesce din Petersburg următoarea scire: Ministeriile de războiu și de marină se ocupă actual în serios cu introducerea de mitralie și alte arme, cari efectuează un foc rapid. — Diarul „Csas“ anunță, că preste lăstare trec o mulțime de trupe. În curînd se așteaptă acolo sosirea statului-major alor două corpuri de armată.

Afacerea ofițerului francez prins la Karlsruhe (suspectat fiind de spionajie) s'a arlatru pe suspectivă și fără intervențiune diplomatică.

Francia armeză. Cetim în „Budapester Tagblatt“: Colonelul Gras, care a avut o misiune în Statele-Unite, s'a reîntors de acolo — precum spune diarul „Figaro“ — cu mașinării întocmite pentru fabricarea de puști cu repetiție. Dela 1 Aprilie se vor pune aceste mașinării într'un stabiliment de al statului în lucrare și se crede, că vor fabrica la lună 30,000 puști cu repetiție. Aceste mașinării îl costă pe statul francez 2,000.000 franci.

Statistica

populațiunii rusesci în Transilvania.

De Dr. O. de Meltzl.

Într'o țeară locuită de mai multe naționalități, ca a noastră, diaristica română are datorită de a lua notiță despre lucrările literare ale compatrioților noștri, mai cu seamă dacă acele se ocupă de relațiuni, care ne interesează și pe noi. De cîrînd a apărut în „Archiv des Vereines für Siebenbürg. Landeskunde“ tom. 20, fasc. 2 și 3 o lucrare a profesorului dela academia de drepturi din Sibiu, Dr. O. Meltzl, intitulată „Statistik der sîchsischen Landbevölkerung in Siebenbürgen“, care merita totă atențiunea noastră. Autorul, care a adunat cu o rară diligență datele statistice relative la toate terenurile culturale și economice ale Sașilor, ne dă într'un voluminos tom de 26 coale de tipar o iconă detaliată despre starea de dată statistică, tabele etc. și numai cu ajutorul preoții protestantice, atât de inteligente, a fost cu putință a scoate un astfel de op la lumină.

Autorul are de scop a schimona și lucrarea sa multe păreri false și îndreptate despre situațiunea Sașilor. El ajunge pe baza materialului statistic la conclusioni, care în multe direcțiuni stau în contrațiune cu părerile de pînă acum și trage consecințe, care promit un viitor strălucit pentru poporul săsesc. Nu voim să cercetăm aici, pe cât sînt întemeiate aceste conclusioni, dicide poate câte odată și de iubire exagerată cătră poporul seu, ci voim numai să-i facem în cătva cunoscută lucrarea și publicului român. Credem, că e cu atât mai mult de folos, cu cât opul nu se ocupă numai de Sași, ci și de Români, deoarece ne trînsă în aceste două populațiuni, de atât de strîns, încât n'a fost cu putință a exclude elementul român din studiul autorului.

227 comune de mai mult sau puțin săsesci, cu o populațiune de 250.482 suflete (după numărarea din 1880) formează obiectul cercetărilor profesorului Dr. Meltzl. Din populațiunea menționată 142.999 suflete sînt Sași, ear' 107.483 de altă naționalitate — mai cu seamă Români.

Vom urma pe autor după împărțirea materiei adoptată de dînsul.

1. Populațiunea absolută săsească.

Cele 227 comune rusesci numărau la 31 Decembrie 1883: 151.072 Sași ș. a. în grupa nordică (Bistrița, Reghin). 26.983 suflete, în grupa de mijloc (Mediaș, Sighișoara, Cohalm) 59.349 suflete, în grupa sudică (Sibiu) 34.596 suflete, în grupa oștică (Brașov) 19.446 suflete și în grupa vestică (Sebeș) 10.698 suflete. Patru comune: Cisnădie, Codlea, Agnita și Prejmăr numără mai mult ca 2000 suflete, 130 comune mai mult de 500 suflete și restul de 93 comune sub 500 suflete. Spre a afla, dacă populațiunea săsească s'a înmulțit, se compară numărul sufletelor din anii 1765, 1851, 1873 și 1883. În anul 1765 a fost întocmit Sașilor 95.200, în anul 1883: 151.072. Sporirea e deci 55.872 suflete sau 58.7 procente, anual 0.49 procente. Populațiunea săsească s'ar fi sporit deci mai tare ca populațiunea totală din Ungaria.

În periodul de 118 ani arată numai 25 comune un descrescîmînt și a. comunele: Bortcut, Bundorf, Criș, Mighindav, Cața, Micloș, Barta, Bades, Botbal (lîngă Cinc), Siberg, Selistat, Vord, Brad, Noul (lîngă Sibiu), Băleaciu, Iacheș, Zeleșul-mic, Blăjese, Nadeș, Cund, Zagar, Budacul-săses, Bates, Teacor și Uifălău. În aceste 25 comune a scăzut numărul populațiunii săsesci dela 13.868 la 12.267 suflete, adevărat cu 1601 suflete sau 11.5 procente.

În 55 comune a crescut populațiunea cu 100% și mai mult; în 126 comune cu mai mult de 50%. Crescîmîntul cel mai mare îl arată comunele: Iuda-mare, Noul, Dumetrița, Căpan, Petrifălău (lîngă Bistrița), Petrifălău (lîngă Sebeș), Barătuș, Sienir, Agărbăciu, Lechința, Christian (lîngă Sibiu), Turnișor, Amnaș, Brețcu (com. Turdei), Bilac.

Mai nefavorabile apar referențele în anii cei 32 de pe urmă, adevărat în periodul din anul 1851—1883. În 31 Decembrie 1851 a fost numărul Sașilor în comunele rurale 144.841, ear' în 31 Decembrie 1883: 151.072. Crescîmîntul face numai 6231 suflete sau 4.3 procente, ear' anual numai 0.13 procente. Crescîmîntul e deci mai de patru ori mai mic ca în periodul de 118 ani dela a. 1765—1883.

Nu mai puțin ca în 92 comune s'a micșorat numărul populațiunii și adevărat dela 59.419 suflete în a. 1851 la 52.907 suflete în anul 1883. Descrescîmîntul face 6512 suflete sau 11%. În alte 134 comune a crescut populațiunea dela 85,123 la 97,866 suflete, adevărat cu 12,743 suflete. Crescîmîntul e în comunele ceteze de aproape 15%.

Descrescîmîntul cel mai însemnat îl arată comunele: Felmental, Hosuse, Buia, Arat, Romos, Verd, Dipșa, Netușa, Bates, Toncea, Bundorf, Ghirdalea, Voldorf, Ighișul-

de-jos, Budacul-săses, Siberg, Lughig, Noistad (com. Tîrnavei-mari), Heidorf, Se-leușul-mic, Cund.

Causele descrescîmîntului le caută autorul în revoluțiunile fundamentale din viața socială-economică, în stadiul tranzițiunii din periodul economic de naturalii la economia modernă de bani etc.

Periodul cel din urmă, de 10 ani, adevărat din a. 1873—1883 are același caracter, ca periodul de 32 ani din a. 1851—1883. Populațiunea săsească a crescut cu 2.81 procente sau 0.28 procente la an. Numărul populațiunii a fost adevărat în 31 Decembrie 1873: 146,869, ear' în 31 Decembrie 1883: 151,072 suflete. Cu toate acestea a scăzut și în periodul acesta numărul populațiunii în 91 comune. Autorul se consolează despre împregiurarea aceasta cu aceea, că cele 91 comune reprezentă numai a treia parte a populațiunii întregi și că causele descrescîmîntului mai cu seamă în grupa nordică (comitatele Bistrița-Năsăud, Cojocna, Solnoc-Dobăca și Murăș-Turda) sînt numai locale.

Comunele, a căror populațiune a scăzut mai însemnat, sînt: Lughig, Verd, Felmental, Dipșa, Orheiu, Romos, Ighișul-de-jos, Moruș, Șalea, Ghinda, Voldorf, Smig, Uila etc.

Autorul e în general mulțumit cu starea prezentă a referențelor populațiunii săsesci și nu vede nici o cauză pentru vre-o îngrijire. Numai grupul nordic, care arată un descrescîmînt constant, ar pute da ansă la oareșicare îngrijire. „Căci“, întrebă autorul, „ce se ăice dacă d. e. comuna Dipșa, care a scăzut dela 644 suflete în a. 1851 la 440 suflete în a. 1883, va continua în modul, ca în cei 10 ani ultimi, nu va mai mîmra în restimp de 57 ani nici un suflet săsesc? Să tăcem despre Lughigul cel mic, care se va sfîrși deja în 27 ani?“

Cu toate acestea autorul crede, că nu este nevoie de a da loc la îngrijiri serioase, pentru că comunele din grupul amintit se află într'o stare economică bună, și pentru că descrescîmîntul populațiunii are cauze „externe“ și precum se poate spera a trece-o.

Privindu-se populațiunea săsească după gen și etate dăm de împregiurarea interesantă, că cele 227 comune rurale arată un excedent al populațiunii bărbătesci. Populațiunea bărbătescă numără pentru anul 1883: 75.761 și cea femească 75.401 suflete. Pe 100 locuitori bărbătesci vin prin urmare 99.6 femeesci.

Tocmai elementul german în Europa arată fără excepțiune un excedent al populațiunii femeesce asupra celei bărbătesci. În Transilvania dăm de contrar, deși numai în comunele rurale, căci în orașe prevalează genul feminin. Autorul crede, că excedentul bărbăților în comunele rurale e se atribuie împregiurării, că mortalitatea femeilor e mai mare ca în genere în toată țeara. (Va urma.)

Varietăți.

(O corabie în flăcări; 40 copii arși de vii.) Marele pensionat din Vicksburg, în care sînt internați copiii celor mai bogate familii americane, s'a fînchit din cauza unei epidemii de versat, și închis sêrbătorile Crăciunului sînt apropiate, copiii sănătoși, vre-o 40 la număr, fură trimiși la New-Orleans, ca de aici să fie luați fiecare de familiile lor. Direcția pensionatului închiria vaporul „White“, care avea să ducă în copii, insoțit de 40 de dește îngrijitoare la New-Orleans. Pe drum se iscă, din negligența marinarilor, un foc și în scurtă vreme flăcările încinsă întreaga corabie de lemn. Toți cei 40 copii și însoțitorii lor au perit în flăcări. Dintre marinari au scăpat câțiva.

(Bookmakerii și vistieria.) În Londra e o meserie foarte lucrativă, care nu poate să existe într'alt loc: „bookmakeria“; sînt oameni, dicide a tribunalului cursele de cai. Printr'o decizie a tribunalului suprem din Londra, pe viitor vor fi supuși și acestia la o dare de venit. Ca să se mîngăie, bookmakerii vor pute, în temeiul acestei hotărîri judecătorești, să declare sus și tare, că rămășagurile la curse nu sînt un joc de noroc, ci o operațiune comercială recunoscută de lege.

(O răsunare barbară.) Diarele publică următoarea scire: Arêndașul Poe din Kentucky aflase că femeia unui vecin al seu Worms, are o purtare din cele mai imorale și de aceea oprise pe femeia și copiii sei să mai stee de vorbă cu familia Worms. Soții Worms își propuseră să-și răsbune și într'o dimineată așteptară pînă când Poe plecă la lucru; apoi vestmă se repeși în casa lui Poe, întru: de nevastă-sa și copil de 10 ani, și cu un briciu tăia gîtul soției lui Poe, celor cinci copii ai lui și altor două fete, cari veniseră să viziteze pe d-na Poe. Apoi strînsă toate capetele și le puse în patul lui Poe, ear' trupurile le înșiră unul lîngă altul pe jos. Copilul de 10 ani al lui lîngă, care fusese martor la săvîrșirea acestei îngrozitoare crime, a denunțat pe părinții sei.

Redactor responsabil: Aurel Popa.

Economie.

Târgul de rimători în Steinbruch. În 23 Dec. n. s'a notat: unguresci bătrâni grei 38.— cr. până 39.— cr. unguresci grei, tineri 40.— cr. până 40.1/2 cr., de mijloc 40.— cr. până 41.— cr., ușori 40.— cr. până 41.— cr. marfă țerânească, grea 38.— cr. până 39.— cr., de mijloc 39.— cr. până 39.1/2 cr., ușoară 38.— cr. până 39.— cr., românesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr. transito ușori — cr. până — cr., transito sârbesci grei 40.1/2 cr. până 41.— cr., transito de mijloc 41.— cr. până 42.— cr., transito ușori 40.1/2 cr. până 41.— cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4%, cumpeniți la gară.

Umedeală, frig nu strică!

Numai fl. 1.85.

Pentru Domni! Pentru Doamne!

impermeabile, călduroase, durabile și admirabil de ieftine sunt des țesutele, putrivitele mele

Jachete „civile“

de toamnă și iarnă, pentru domni, dame, băieți și băiețe, toate pentru unul și același preț de **numai fl. 1.85** pro bucată.

Aceste vestite jachete „civile“ sunt cea mai necesară îmbrăcăminte pentru toți oamenii și se află în deposit în culorile sură, brună, mélé, drap, bordeaux, albastru și neagră. — Cel-ce are o astfel de jachetă, e mai bine scutit de frig, fiindcă aceste se acomodează ori-cărei forme de trup, susțin o egală temperatură a trupului și sunt de o valoare neprețuită. Afară de soiul mai sus numit a fl. 1.85 se mai află în deposit pentru dame și soiri mai fine:

Din lână fină de zephir **numai fl. 2.85.** Lână brodată de zephir **numai fl. 4.—**

drept măsură e destul a însemna, dacă jachetel se potfese pentru staturi mari, mijlocii ori mici.

Singurul loc de expediție cu rambursă numai veritabil la

Iuliu Fekete, casă de expediție în Viena, V., Hundstürmerstrasse 18/3.

Minune de Viena

pe terenul industriei de pendule.

Numai fl. 2.45

costă la mine de ați înainte o

Pendulă

excelentă, regulată, ce merge punctual și luminează de sine, cu deșteptător și aparat de sgomot, cu două garnituri de greutate, cu pendulă și apertinențe.

Aceste minunate și distinse orologioe în culori frumoase, în imitațiuni de nuc, de abanos ori palisander și în rame rotunde sunt un decor pentru ori-care salon. Pentru cadranul ce e provădit cu cifre aurite și luminează noaptea fără ori-ce material, **garantez 10 ani**

și atrag atențiunea publicului asupra împrejurării, că aceste orologioe miraculoase, distinse și cu toate aceste nespuse de ieftine numai la mine se pot afla bune și veritabile. Afară de aceste mai dau

un superfin orologiu remontoir de argint-nickel ce se poate trage fără cheie, cu veritabil mecanism de nickel, un orologiu-capital punctual regulat și neperitor cu arătător de secunde. **Numai fl. 6.90.** A costat mai înainte de trei ori atâta.

Expedarea în provincie se întâmplă pre lungă rambursă postală sau trimiterea înainte a prețului.

Export de orologioe, Fekete, Depot principal Viena, V. Wehrgasse Nr. 13/3.

[381] 1

Cea mai bună [183] 28

Hârtia de țigarete
e veritabilul

LE HOUBLON

fabricat francez

de CAWLEY & HENRY, în PARIS

A se feri de imitațiune.

Această hârtie se recomandă cu căldură din partea domnilor Dr. I. I. Pohl, D. E. Ludwig, D. M. Lippmann profesori de chimie la universitatea din Viena, pentru curățenia sa absolută și pentru-că nu are în consistența sa nici o materie stricăcioasă.

CAROL F. JICKELI

în Sibiu (Piața mică).

Depositul fabricii

c. reg. priv.

de lampe Frații Brüner în Viena

recomandă

toate soiurile de lampe de petrol

în cea mai bogată alegere și anume:

Bec plan

Bec rotund Austria

Bec duplu patent

Bec rotund brilliant

Bec de coroană patent

Bec de lumina soarelui.

Toate părțile ce constituie lampa se vând singuratec, precum și nou inventatul

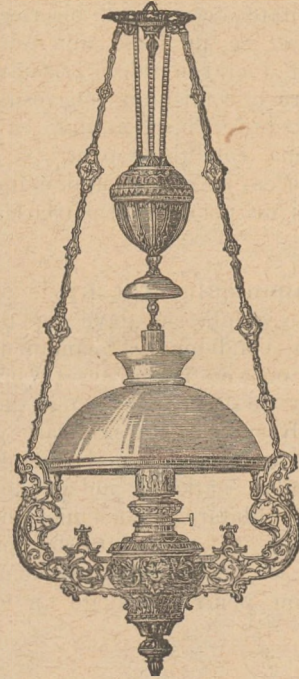
aparat de siguranță al lui Brüner

pentru evitarea

pericolului de foc și de ardere

prin răsturnarea lampelor de petrol.

Un astfel de aparat se poate așeza la fiecare lampă cu bec plan și costă 21—44 cr.

Însemnări de prețuri și desemnuri la cerere se trimit franco.

Pentru vânzători liste de prețuri separate!

Premiat totdeauna singur la 15 expoziții cu cele mai înalte premii, mai pe urmă în Londra 1883 cu două mari medalii pentru calitatea unturii și pentru modul pregătirii ei.

Cea mai curată untură de pește medicală a lui Petru Möller.

Pregătită cu multă îngrijire în propriile factorii ale lui Möller din fcați de pește proaspeți și sănătoși, plăcută la gust și miros, această untură se recomandă cu cea mai mare căldură deosebi și pentru copii de cătră cele dintăiu capacități medicinale pentru ușoara ei digestibilitate.

Prețul 1 fl. La 6 sticle gratuit pe postă. Vânzătorilor rabat.

Se poate procura prin toate spițeriile și drogăriile din monarhie și en gros prin depositul general pentru Austro-Ungaria: Robert Gehe, Wien, III Heumarkt Nr. 7.

Depozite: Sibiu: spițeria C. Müller, I. B. Misselbacher sen., negustori. Bistrița: Frații Fleischer, negustori. Blaj: spițeria C. Schieszl. Orăștie: spițeria Ios. Graffius. Alba-Iulia: I. B. Misselbacher sen., negustor. Cluj: I. B. Misselbacher sen. Mureș-Oșorheiu: spițeria D. Bernadi. [358] 4—8

Practic dar de Crăciun!

Scut în contra iernii!

Frumos! Călduros! Elegant! Ieftin!

Impermeabil în contra frigului și a umezelii sunt

Jachetele mele bărbătesci de iarnă,

produse în fabrica vieneză de jachete bărbătesci, pentru ne mai pomenitul preț ieftin de numai

1 fl. 80 cr.

Jachetele mele bărbătesci de iarnă sunt cea mai călduroasă și totodată sănătoasă îmbrăcăminte, pentru-că ele țin trupul cald, se dau foarte tare după trup și produc prin colosala lor ieftinătate senzație generală.

25.000 bucăți sunt deja vândute.

Fiecare, care voește să aibă o jachetă de iarnă frumoasă, călduroasă și trainică, să comande numai decât, fiindcă incurg comande în masă și în cel mai scurt timp va trece depositul.

Mai departe recomand cele mai sănătoase îmbrăcăminte ale mele produse după sistemul Profesor Jäger din lână de oaie fină și deasă de cea dintăiu fabrică din Viena:

Cămeși normale de iarnă, cea mai fină calitate, bucată numai cu fl. 1.50.

Ismene normale de iarnă, cea mai bună calitate, bucată numai cu fl. 1.50.

foarte călduroase, îndesate și trainice, în cele mai frumoase fasonuri.

Ciorapi de iarnă Merino, lungi, groși și călduroși, părechia numai —40 cr.

Ciorapi de iarnă Merino lungi, groși și călduroși, părechia numai —50 cr.

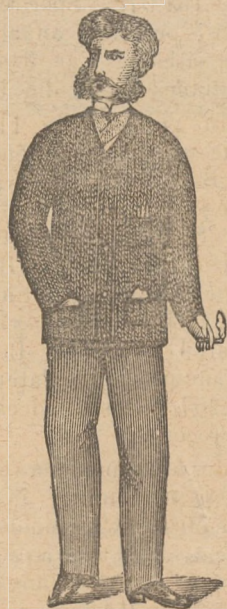
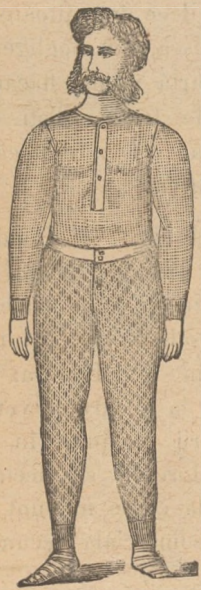
1 colecțiune de iarnă completă consistătoare din:

1 jachetă bărbătească de iarnă, 1 cămașă normală de iarnă, 1 păreche de ismene normale de iarnă, 1 păreche de ciorapi Merino lungi sau scurți, în cea mai bună calitate, la olaltă vând pentru neobcînuitul preț ieftin de numai fl. 4.

Unic și singur a se procura la

Wiener Commissionsgeschäft für Winterwaaren Ant. Gaus, Wien, III. Kolonitzgasse 6—25.

La comande e destul a se arăta, dacă statura e mare, mijlocie ori mică. Se expediază cu posta în timp de 24 ciasuri în toate părțile Austro-Ungariei prelungă rambursă sau trimiterea înainte a prețului. [368] 3—10

Premiat cu nouă medalii de aur și de argint.

Dela magistratul capitalei și residenței ces. reg. **Viena**

Distins prin repetițele laude ale Maj. S. Împăratului Fr. Josif I.

'mi-s'a dat concesiunea pentru purtarea unui negoț de mărfuri și de expediție. Mă folosesc deci de această ocaziune, spre a aduce în general la cunoștință, că eu țin numai mărfuri solide și excelente și mă voiu sili totdeauna a îndestuli pe mușterii mei atât prin prețurile cele mai ieftine, cât și prin novități, pentru ceea-ce mă rog de comande de probă, deoarece-ce eu **cinstesc fiecărui,** care îmi face și cea mai mică comandă, drept suvenir **un album cu toate tablourile din Viena** împreună cu un complet courant de prețuri. [367] 3

Grupul de ciasornice	Grupul de mărfuri	Grup divers
Pendule de Viena elegant ajustate, excelent mecanism garantat. Mecanism de umblat cu 1 greutate dela fl. 13 până la fl. 18. Mecanism de bătut cu 2 greutateți dela fl. 18 până la fl. 28. Mecanism cu repetiție cu 3 greutateți dela fl. 35 până la fl. 70.	Garnitură de argint-excelsior rămâne pururea alb ca și argintul veritabil. 6 buc. cuțite superfine fl. 2.— 6 „ furculițe „ „ 1.20 6 „ linguri de mâncare „ 1.50 6 „ lingurițe de cafea „ —.65	Țoale de cai 190 ctm. lungi, 130 ctm. late, groase ca scândura, practice pentru ori-care proprietar de cai. Bucata fl. 1.75. Țoale de birje pr. buc. fl. 3.— superfine în deosebite culori și vârgi fl. 6.—
Pendule în formă de remontoir cu cadran ce luminează noaptea. Aparat de deșteptat și de alarmă și 2 greutateți de bronză numai fl. 3.25.	Aparat de fert cu spirit cu 3 flacări, cea mai nouă descoperire, foarte practic fl. 3.—	Plapome din cel mai fin rouge, în toate nuanțele, roșu, albastru, galbin, orange, etc. pe deplin de lungi, pentru cel mai mare pat, bucată cu fl. 3.70, sau părechia cu fl. 6.80.
Pendulă cu ramă rotundă cu mecanism de bătut de 1/2 și oară întregă din lemn de abanos, nue sau paltin fl. 4.50.	Vestminte de iarnă. Jachetă-Stefania, se dă bine după trup, un port elegant fl. 2.50; în toate culorile supf. fl. 4.—	Cravate bărbătesci pentru port pe două părți 6 bucăți sortate în cele mai frumoase mostre numai fl. 1.80, împreună cu un ac în formă de potcoavă cu brillianturi imitate fl. 3.— superfin fl. 5.—
Orologiu-remontoir de nickel pentru buzunar, cel mai bun orologiu pe lume, frumos alb ca și argintul veritabil fl. 6.50; foarte fin aurit fl. 7.50.	Plaid de iarnă în cele mai moderne culori, călduros și comod, bucată cu fl. 1.40.	
	Ciorapi scurți și lungi de iarnă 6 părechi fl. 2, fini fl. 3.50 superfini fl. 5.	

Expedează numai prelungă bani gata ori rambursă ces. reg.

Ignaz Weiss
Wien.

II, Bez., Tempelgasse 6/14.
Stațiune pentru tramvay: Carl-Theater.

Distins prin comandele aproape ale tuturor membrilor. P. I. case împăr.

Premiat cu nouă medalii de aur și de argint.